

Nyt fra videnskaberne 4: Internationalt Symposium i Kulturgerontologi

I oktober blev det syvende Internationale Symposium i Kulturgerontologi afholdt i Maastricht, Holland, med overskriften *Theorizing Age: Challenging the Disciplines*

Kultur kan betyde så mange ting, og især to forståelser er almindelige:

1) kultur forstået som kunstneriske udtryk; det "finkulturelle" og
2) kultur som et særligt perspektiv, der aflæser menneskers ageren i fællesskaber med særligt fokus på menings-skaben, værdier, normer og praksis; "kulturanalyse". Det kulturanalytiske og sociologiske perspektiv har længe været dominerende i kulturgerontologien, både som studier af holdninger til alderdom og ældre eller som forskellige måder at praktisere livet på, fx som hverdagslivsstudier blandt ældre selv eller studier af ældres møder med professionelle; ofte i plejesektoren. Ved dette symposium var der dog mange repræsentanter for det finkulturelle perspektiv med analyser af film, bøger og teater, som vedrører alderdom og ældre. Blandt andet blev en ny roman af amerikaneren Gary Shteyngart fra 2010 analyseret af den tyske litterat Heike Hartung; *Super Sad True Love Story: A Novel*. Bogens fremtidsscenario relaterer sig ifølge Hartung ironisk til obscure ønsker om det uendelige liv og alderdom set som en sygdom, menneskeheden må få bugt med. (Læs i øvrigt kroniken side 24).

En stor oplevelse var et plenumforedrag af Anne Basting, en spændende amerikansk gerontolog-skuespiller-pædagog; hvis mange titler er svære at samle i én. Anne Basting fortalte om et

teaterprojekt, hun havde udført på et plejehjem i Milwaukee sammen med beboere, skuespillere og ansatte. Projektet hed *Penelope Project*, og det handlede om Odysseus' kone Penelope, der vævede og vævede, mens hun ventede på, at hendes mand skulle komme hjem. Undervejs i projektets forløb blev plejehjemmet vævet ind i lange flagrende stykker af materiale, som blev lavet af ophængte plastichylstre til sodavandsdåser, som beboere og andre kunne væve stoffer og alt muligt andet ind i. Selve stykket havde som ramme netop et plejehjem, hvor Odysseus kom "hjem", for her skulle han nu bo og finde sin Penelope. Denne hjemkomst mindede på flere måder om en realistisk indflytning på et plejehjem, og stykket endte hver gang i kirkerummet, hvor alle de beboere, som havde lyst, kunne deltage på scenen i en nærmest kartarsisk fælles, symbolsk forening med døden - og Penelope. Begivenheden vakte tårer frem hos deltagere og tilskuere til skuespillet, såvel som hos forskerne i salen, der hørte Anne Basting fortælle og vise en film om projektet. Det er svært at gengive indholdet, ligesom det også var svært for Anne Basting selv at give et stringent logisk resume af projektet; i stedet blev det meget klart ved brug af netop andre sanser end ren logik - og ved hjælp af filmklip, at dette projekt var utroligt vellykket. Da Basting bagefter blev spurgt om, hvordan hun hav-

de planlagt stykket, måtte hun helt ærligt svare, at det havde hun ikke. Projektet var vokset frem som en konsekvens af intuition og ideer undervejs.

Symposiets tema om teori og udfordring af disciplinære grænser blev delvis fulgt i form af tre på forhånd fastlagte *vedinger*; nemlig den kritiske, den narrative og den performative vending inden for gerontologien. De narrative og performative vendinger blev diskuteret enten metodisk eller teoretisk, mens det kritiske mere løb som en vævetråd gennem hele symposiet i form af en fælles kritik af forhold, hvor ældre mennesker ikke behandles som mennesker. Efter min opfattelse fokuserede den kulturgerontologiske kritik for 15-20 år siden på faren ved at betragte alle ældre som syge, og alderdom som lig med sygdom. I dag drejer kritikken sig nærmere om det modsatte; kulturforskningen kan advare mod faren ved at ignorere sygdom og svækkelse i gamle kroppe i en tid, hvor sundhed og vitalitet dyrkes som religion.

Cand.mag, Ph.d. Anne Leonora Blaakilde, postdoc, Center for Sund Aldring, KU

<http://penelopeproject.wordpress.com/>

I dag drejer kritikken sig nærmere om det modsatte; kulturforskningen kan advare mod faren ved at ignorere sygdom og svækkelse i gamle kroppe i en tid, hvor sundhed og vitalitet dyrkes som religion